

de mange politisk og historisk interesserede læsere, men det må forlanges af den, at den er oplysende, og det er den ikke blot, fordi den som Elkjærs indeholder mange oplysninger; forfatteren skal ikke sige alt, hvad han ved, men vælge mellem væsentligt og uvæsentligt, og derefter undersøge, om han ikke kan skaffe sig viden på de punkter, hvor han ikke vidste noget, da han begyndte arbejdet.

Vagn Dybdahl.

*Chr. Heilskov: Sønder-Vissing Sogn. Landskabeligt og historisk skildret. 88 s. (1941).*

Forfatteren Chr. Heilskov har udsendt en lille bog om Sønder-Vissing sogn. Dens første halvdel er et særtryk af »Østjydske Hjemstavn« 1951. (Måske er det meningen, at bogens sidste halvdel skal indgå i »Østjydske Hjemstavn« 1952?). En uforholdsmæssig stor plads optages af en landskabelig skildring af sognet, affattet i sprogets mest blomstrende udtryk. Bogens historiske del er en række tørre notitser, der vel kan være af interesse for sognets beboere, men næppe indeholder noget, der kan være af almindelig interesse. En så vigtig side af sognets historie som landbrugets udvikling er forfatteren helt gået udenom og tilstår selv i forordet, at han har gjort det med velberåd, dels af ukyndighed, dels af manglende evne til at finde stoffet frem. Bogen er illustreret, til dels med tegninger udført af forfatteren. Trykket er kedeligt.

Carl Lindberg Nielsen.

*Danmarks adels årbog 1951. XXXI + 492 + 309 s. (Schultz, 1951).*

Den sidst udsendte årgang af adelsårbogen er 68. årgang, men alligevel en jubilæumsudgave, idet det er den 50. gang, årbogen udgives af Foreningen til Udgivelse af Danmarks Adels Aarbog. I anledning af dette jubilæum bringer årbogen en artikel af den ene af redaktørerne, dr. Fabritius, om foreningens historie, og en artikel af professor Knud Fabricius om Danmarks historie og dansk adelshistorisk forskning. For begge artikler gælder det, at de for en del må gentage Louis Bobés redegørelse for den adelsgenealogiske forsknings historie (i årbogen 1934), men dog har de også deres selvstændige værdi, Albert Fabritius' ved dens supplerende oplysninger om adelsårbogens historie og Knud Fabricius' på grund af den vurdering, han giver den adelshistoriske forskning i videste udstrækning og den sammenhæng, som knyttes med den almindelige historie.

Foruden disse jubilæumsartikler bringer årbogen en oversigt over det slesvigske og holstenske ridderskab indtil o. 1536 af Louis Bobé (et sammendrag af oplysninger fra hans større arbejder) og en kulturhistorisk artikel »Adel, præst og læge i det 17. århundrede« af dr. phil. Axel Garboe. Til dette kommer foruden præsenslisterne som sædvanligt nogle stamtavler; men havde der — trods al mulig tradition og pietet — ikke været grund til at tage jubilæet som anledning til et både mere tidssvarende og mere praktisk format?

Vagn Dybdahl.

*Det danske Sprog- og Litteraturselskab. Fyrretyve års virksomhed. 1911—1951. 157 s. (Rosenkilde og Bagger, 1951).*

I anledning af Sprog- og Litteraturselskabets 40-års dag den 29. april 1951 udsendte selskabet et jubilæumsskrift med bidrag til dets historie. Foruden

oversigter over selskabets udgivne og planlagte værker bringer det korte biografier af medlemmer og medarbejdere. Hvad der først og fremmest giver bogen værdi er dog dr. Lis Jacobsens beretning »Omkring selskabets stiftelse«. Hendes skildring af den tilfældige anledning, der lod Erslev udkaste tanken om et sådant selskab, og dernæst af hendes og hendes venners og fagfællers energiske arbejde for at realisere tanken, vil fremover i al sin korthed være et vigtigt bidrag til dansk humanistisk videnskabs historie. I tilslutning til denne indledning bringes seks artikler om selskabets betydning for forskningen, delt på sprog-, litteratur-, kirke- og retshistorien samt den almindelige historie og latinen i Danmark. Det er ikke underligt, at selskabet har ønsket at fejre dagen, man kunne måske have ønsket nogle vægtigere bidrag end de mange sider med fortegnelser over skrifterne, selv om det naturligvis også har sin store værdi over for de bevilgende myndigheder og fonds at minde om, hvad der er præsteret gennem årtierne.

Vagn Dybdahl.

*G. V. Th. Borries: Tekniken ved udarbejdelsen og udgivelsen af videnskabelige afhandlinger. 2. udg. 244 s. (Gad, 1950).*

Overlæge Borries udsendte denne bog for første gang i 1941 og tog da udelukkende hensyn til lægevidenskabelige arbejder. 2. udgaven er udvidet, og selv om den fortrinsvis henter sit demonstrationsmateriale fra den lægevidenskabelige litteratur og derved får lidt slagside, henvender den sig — ikke mindst på grund af nye afsnit — dog også i høj grad til andre fags udøvere, både begynderen og den viderekomne kan hente megen teknisk viden i bogen, at en og anden vil finde dens påtrængende og kloge tone lidt anstrængende bør ikke forhindre, at den vinder udbredelse også i videre kredse.

Bogens titel svarer nøje til indholdet. I indledende afsnit redegøres for planlægning, stoffets indsamling og de hjælpemidler, der skal anvendes (egen bogsamling, biblioteker, udarbejdelse af kartotek o. s. v.), hvorefter forfatteren beskæftiger sig med afhandlingens udarbejdelse (disposition, sprog). Videre behandles emner som titelgivning, registre, spørgsmål i forbindelse med trykningen og andet. Denne korte opremsning giver kun et afbleget indtryk af fremstillingens rige indhold med dens mangfoldighed af gode råd, som vi alle på det ene eller det andet område vil kunne høste udbytte af. Det er et påskønnelsesværdigt arbejde uden den tørhed, som ofte præger sådanne vejledninger, men med det »pedanteri«, der skal præge dem.

Vagn Dybdahl.

*E. Allerslev Jensen og Torben Nielsen: Dansk bibliotekslitteratur. Bidrag til en bibliografi. 194 s. (Folkebibliotekernes bibliografiske Kontor, 1950).*

Bogen er udsendt som festskrift til biblioteksdirektør Robert L. Hansens 25 års jubilæum i Statens Bibliotekstilsyn; den henvender sig i første række til biblioteksfolk, men vil også være af betydelig værdi for historikeren. Bogens formål har i første række været at give en fortegnelse over dansk litteratur om offentligt biblioteksvæsen, og den falder i to dele, hvoraf den første omfatter biblioteksvæsenet som helhed og litteratur om biblioteksteknik i almindelighed, det andet afsnit omfatter emner som bibliotekshistorie, dels som helhed, dels de enkelte videnskabelige og folkelige biblioteker, endvidere er i dette andet afsnit medtaget litteratur om fremmede landes biblioteksvæsen og om enkeltpersoner blandt danske bibliotekarere.